

เค้าโครงรายวิชา (Course Syllabus) ประจำปีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567
รหัสวิชา/ชื่อวิชา สพ.310 : การประเมินและวินิจฉัยทางชีวจิตสังคมและการปฏิบัติการ
ทางสหวิชาชีพ Section 5400/01 (3 หน่วยกิต)
หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนย์รังสิต)

1. อาจารย์ผู้สอน/ผู้รับผิดชอบรายวิชา พร้อมข้อมูลการติดต่อ

Sec./gr.	อาจารย์ผู้บรรยาย	โทรศัพท์	e-mail	ห้องพัก
5400/01	รองศาสตราจารย์ ดร. วิไลภรณ์ โคตรบึงแก	081-932-0779	kaewilai@tu.ac.th	สค. 711

แนวสังเขปของวิชา

มิติทางสังคมที่สัมพันธ์กับภาวะกายภาพ พยาธิสภาพ ภาวะจิตอารมณ์ และระบบสังคมแวดล้อม แนวคิด หลักการ และกระบวนการประเมินและวินิจฉัยทางสังคมอย่างเป็นองค์รวมและร่วมกับทีมสหวิชาชีพ เพื่อนำไปสู่การวางแผนได้ครอบคลุมทั้งในการบำบัดรักษาฟื้นฟู ป้องกัน และพัฒนา ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ระดับกลุ่ม และระดับสภาวะแวดล้อมทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับระบบสุขภาพ (มีการศึกษาดูงาน)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสัมพันธ์กับภาวะกายภาพ พยาธิสภาพ ภาวะจิต อารมณ์ และระบบสังคมแวดล้อม ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ระดับกลุ่ม และระดับสภาวะแวดล้อมทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับระบบสุขภาพ
2. เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการประเมินและวินิจฉัยทางสังคมอย่างเป็นองค์รวม และความเชื่อมโยงกับกระบวนการทางสังคมสงเคราะห์และการทำงานร่วมกับทีมสหวิชาชีพ
3. เพื่อให้ นักศึกษาสามารถนำผลประเมินและวินิจฉัยทางสังคมไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนช่วยเหลือดูแล บำบัด ฟื้นฟูสมรรถภาพได้อย่างเหมาะสม

วันบรรยาย พุธที่สบดี เวลาบรรยาย 13.30 – 16.30 น.

ห้องบรรยาย SC3-324

สอบปลายภาค 12 ธ.ค.2567 (เช้า)

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา
(Curriculum Mapping)

● ความรับผิดชอบหลัก ○ ความรับผิดชอบรอง

1. คุณธรรม จริยธรรม					2. ความรู้			3. ทักษะทางปัญญา			4. ทักษะ ความสัมพันธ์			5. ทักษะการวิเคราะห์			6. ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ			
1	2	3	4	5	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	4
		●	○	●	○	●	○	○	●		●		●	○	○		○	●		

หมายเหตุ: รายละเอียดผลการเรียนรู้จากหลักสูตร (Curriculum Mapping) ดูรายละเอียดได้จากหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563)

วิธีการสอนและระบบการสอน

วิธีการสอน การบรรยาย พร้อมกับการร่วมแลกเปลี่ยนในชั้นเรียน

ระบบการสอน สอนภายในชั้นเรียน ผสมผสานกับการสอนระบบออนไลน์

วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ (100 คะแนน)

โดยประเมินความรู้ความเข้าใจการแสดงความคิดเห็นวิเคราะห์การคิดอย่างเป็นระบบและการทำงานเป็นทีม

1. กิจกรรม ฝึกทักษะ/ฝึกปฏิบัติในชั้นเรียน	20 คะแนน
2. การนำเสนอประเมินวินิจัยทางสังคม (ค้นคว้า และนำเสนอ) (รายกลุ่ม)	20 คะแนน
3. รายงานสรุปการศึกษาดูงาน (รายบุคคล)	20 คะแนน
4. สอบปลายภาค	40 คะแนน

การตัดเกรดแบบอิงกลุ่ม โดยพิจารณาการกระจายตัวแบบปกติ (Normal Distribution)

นโยบายการเรียนการสอนในชั้นเรียน

- ข้อบังคับข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2561 กำหนดว่า นักศึกษาที่มีเวลาเรียนตลอดภาคการศึกษาในรายวิชาใดไม่ถึงร้อยละเจ็ดสิบของเวลาเรียนในรายวิชานั้นทั้งหมดหรือตามที่กำหนดไว้ในรายวิชาหรือข้อกำหนดหลักสูตร ไม่มีสิทธิเข้าสอบไล่ในรายวิชานั้น เว้นแต่มีเหตุผลความจำเป็นอันมิใช่ความผิดของนักศึกษาผู้นั้น ดังนั้น การขาดเรียนต้องมีใบลาจึงจะไม่นับเป็นการขาดตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด

2. การขาดเรียนเนื่องจากป่วยต้องมีใบรับรองแพทย์การลาจึงต้องได้รับการพิจารณาอนุมัติจากผู้สอนล่วงหน้า
3. ในกรณีที่นักศึกษาตามเงื่อนไขที่กำหนดในข้อ 1 นั้น นักศึกษาจะสามารถขอส่งงานเพิ่มเติมหรือขอขอยกเว้นการเข้าร่วมกิจกรรมในชั้นเรียนได้โดยต้องเป็นงานลักษณะเดียวกันหรือที่สามารถเทียบเคียงได้กับงานที่เป็นกิจกรรมในชั้นเรียนเท่านั้น
4. นักศึกษาเข้าชั้นเรียนตรงเวลาโดยการเข้าเรียนสายในแต่ละครั้งผู้สอนมีสิทธิจะหักคะแนนการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน
5. นักศึกษาไม่ใช่โทรศัพท์ระหว่างเรียนและเปลี่ยนเป็นระบบสั่น ในกรณีฉุกเฉินหรือมีความจำเป็นให้นักศึกษาออกไปใช้โทรศัพท์ภายนอกห้องเรียนได้แต่ไม่ควรเกิน 5 นาที
6. นักศึกษาเคารพและให้เกียรติอาจารย์ผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นโดยการแสดงออกถึงความตั้งใจและแสดงความคิดเห็นหรือรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นโดยยึดถือหลักของการเคารพและให้เกียรติผู้อื่น
7. ผู้สอนจะรับงานที่นักศึกษาส่งตามเวลาที่กำหนดเท่านั้น
8. ขอความร่วมมือนักศึกษาแต่งกาย “สุภาพ” เข้าห้องเรียนและห้องสอบ
9. หากนักศึกษามีข้อสงสัยในเนื้อหาของวิชาหรือต้องการความช่วยเหลืออื่นๆจากอาจารย์ผู้สอนโปรดนัดหมายเพื่อพูดคุยกับอาจารย์ผู้สอนตามเบอร์โทรศัพท์และอีเมลที่ให้ไว้
10. นักศึกษาที่มีความพิการหรือข้อจำกัดทางด้านสุขภาพ ให้แจ้งผู้สอนตั้งแต่คาบแรกเกี่ยวกับข้อจำกัดที่มีและการอำนวยความสะดวกที่สมเหตุสมผล (Reasonable accommodation)

แผนการสอน

ครั้งที่/วันที่	เนื้อหาการบรรยาย	วัตถุประสงค์	วิธีการสอน/ผู้สอน
ครั้งที่ 1 15 ส.ค. 67	- ชี้แจงความสำคัญ วัตถุประสงค์ รายวิชา แนวการเรียนการสอน และการวัดผล - แลกเปลี่ยนประสบการณ์จากการฝึกปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ/ภาวะความเจ็บป่วย	- เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของรายวิชา แนวทางการจัดการเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผล การเรียนรู้ - การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ส่วนบุคคลหรือประสบการณ์การฝึกภาคปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง	- การสำรวจความคาดหวังของผู้เรียนต่อรายวิชา - การบรรยายพร้อมยกตัวอย่างประกอบ - วิเคราะห์กรณีศึกษา พร้อมอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รศ.ดร. วิไลภรณ์
ครั้งที่ 2 22 ส.ค. 67	สภาวะความเจ็บป่วย ผลกระทบ และการสนับสนุนทางสังคม	- เพื่อให้เกิดความเข้าใจเบื้องต้นเรื่องโรคผลกระทบของความเจ็บป่วย เครือข่ายทางสังคมและการสนับสนุนทางสังคม	- วิเคราะห์กรณีศึกษาจากสื่อการเรียนรู้ ภาพยนตร์ เรื่อง A Beautiful Mind (2001) และ Wonder (2017) รศ.ดร. วิไลภรณ์
ครั้งที่ 3 29 ส.ค. 67	-แนวคิด ทฤษฎีที่ประยุกต์ใช้ในการประเมินและวินิจฉัยทางจิตสังคม -การประเมินและวินิจฉัยทางสังคมเชิงระบบ กับขอบเขตงานสังคมสงเคราะห์ (ดูแล พื้นฟู ป้องกัน ส่งเสริมสุขภาพ)	เพื่อให้เข้าใจในแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานของการประเมินวินิจฉัยทางสังคมและการประยุกต์ใช้	- การบรรยายพร้อมยกตัวอย่างประกอบ - อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับกรณีศึกษาเชื่อมโยงกับแนวคิดทฤษฎีที่เรียน รศ.ดร. วิไลภรณ์
ครั้งที่ 4 5 ก.ย. 67	ความรู้เรื่องโรคและผลกระทบทางจิตสังคม (Medical and Psychosocial Aspects)	- เพื่อให้ให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในพยาธิสภาพของโรค ระยะเวลาในการรักษา โดยเน้นอาการข้างเคียง ผลที่เกิดขึ้นภายหลังรับการรักษา	- การบรรยายพร้อมยกตัวอย่างประกอบ - วิเคราะห์กรณีศึกษา พร้อมอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น - ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง - การทำงานเป็นกลุ่ม

ครั้งที่/วันที่	เนื้อหาการบรรยาย	วัตถุประสงค์	วิธีการสอน/ผู้สอน
		<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อสามารถประเมินวินิจฉัยทางจิตสังคมและดำเนินการวางแผนให้ความช่วยเหลือทางสังคม สงเคราะห์ทางการแพทย์ได้อย่างเหมาะสม 	<p style="text-align: center;">รศ.ดร. วิไลภรณ์</p>
<p>ครั้งที่ 5-6 12 และ 19 ก.ย. 67</p>	<p>การประเมินในระดับบุคคล (Individual Assessment)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การประเมินทางกายจิตสังคมในระดับบุคคล (Psycho-Social Assessment in Individual level) - การประเมินพื้นฐานความเข้มแข็ง (Strengthened-Based Assessment) - การประเมินความเสี่ยง - การประเมินในภาวะวิกฤติ 	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อให้นักศึกษาตระหนักในศักยภาพและความสามารถในการจัดการตนเองของผู้รับบริการขณะเผชิญปัญหา - เกิดทักษะเบื้องต้นในการประเมินสภาวะบุคคล 	<ul style="list-style-type: none"> - การบรรยายพร้อมยกตัวอย่างประกอบ - วิเคราะห์กรณีศึกษา พร้อมอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น - การฝึกปฏิบัติในชั้นเรียน <p style="text-align: center;">รศ.ดร. วิไลภรณ์</p>
<p>ครั้งที่ 7 26 ก.ย. 67</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เครื่องมือประเมินความพร้อมของครอบครัว (Family Assessment.) - เครื่องมือประเมินความพร้อมของครอบครัว - แบบประเมินทักษะพื้นฐานในการทำงานและทักษะการปรับตัวทางสังคม (Social skill Assessment: S.S.A.) - เครื่องมือประเมินทักษะพื้นฐานในการทำงานและทักษะการปรับตัวทางสังคม - เครื่องมือประเมินการดูแลสุขภาพจิตตนเอง (Mental Self Care Assessment: M.S.C.A.) <p>2.6 คู่มือการใช้เครื่องมือการประเมินการดูแลสุขภาพจิตตนเอง 45</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อให้เกิดความเข้าใจและทักษะในการประเมิน โดยเครื่องมือการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ 	<ul style="list-style-type: none"> - การบรรยายพร้อมยกตัวอย่างประกอบ - วิเคราะห์กรณีศึกษา พร้อมอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น - การฝึกปฏิบัติในชั้นเรียน <p style="text-align: center;">รศ.ดร. วิไลภรณ์</p>
<p>สัปดาห์สอบกลางภาค 29-30 ก.ย., 1-6 ต.ค.67</p>			

ครั้งที่/วันที่	เนื้อหาการบรรยาย	วัตถุประสงค์	วิธีการสอน/ผู้สอน
<p>ครั้งที่ 8 - 10</p> <p>10 และ 17 ต.ค. 67</p>	<p>การประเมินระบบสังคม ที่อยู่ในบริบท แวดล้อมสังคมที่รายล้อมบุคคล</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ecosystems/Ecological - Potential Strengths -Social network and social support 	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ ในองค์ประกอบของการ ประเมินระดับบุคคล ที่ สัมพันธ์สู่การวินิจฉัยสภาวะ ของบุคคล - เพื่อให้มีความรู้ในแนวทาง ประเมินที่สัมพันธ์ยิ่งกับ ผลกระทบที่เกิดจากภาวะ สุขภาพที่เกิดขึ้น - เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ ในองค์ประกอบของการ ประเมินระดับบุคคลที่ สัมพันธ์สู่การวินิจฉัยสภาวะ ของบุคคล 	<ul style="list-style-type: none"> - การบรรยายพร้อม ยกตัวอย่างประกอบ - การบรรยายพร้อม ยกตัวอย่างประกอบ - วิเคราะห์กรณีศึกษา พร้อม อภิปรายแลกเปลี่ยนความ คิดเห็น -ฝึกปฏิบัติในชั้นเรียน <p>รศ.ดร. วิไลภรณ์</p>
<p>ครั้งที่ 11-12</p> <p>24 และ 31 ต.ค. 67</p>	<ul style="list-style-type: none"> - แนวทาง ขั้นตอน และกระบวนการ จัดการรายกรณี (ตามกระบวนการทาง สังคมสงเคราะห์) - การทำงานร่วมกับสหวิชาชีพใน รูปแบบต่าง ๆ เช่น การเยี่ยมบ้าน การ ประชุมครอบครัว (Family meeting) เป็นต้น - บทบาทและอัตลักษณ์ทางวิชาชีพของ นักสังคมสงเคราะห์ในการทำงาน ร่วมกับทีมสหวิชาชีพ 	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อให้มีความรู้ในการการ จัดการรายกรณีใน บริบททางสังคมสงเคราะห์ ทางการแพทย์/สุขภาพ รวมทั้ง บทบาทและ กระบวนการจัดการราย กรณี 	<ul style="list-style-type: none"> - การบรรยายพร้อม ยกตัวอย่างประกอบ - วิเคราะห์กรณีศึกษา พร้อม อภิปรายแลกเปลี่ยนความ คิดเห็น -ฝึกปฏิบัติในชั้นเรียน <p>รศ.ดร. วิไลภรณ์</p>
<p>ครั้งที่ 13</p> <p>7 พ.ย. 67</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การประเมินความพร้อมของ ครอบครัวและชุมชนในการดูแลผู้ป่วย อย่างต่อเนื่อง - การกลับคืนสู่ครอบครัวและชุมชน (Family and community reintegration) -การบันทึก และการนำเสนอ ข้อมูล ทาง ชีว-จิต-สังคม ในการจัดการราย กรณี และการปฏิบัติงานสังคม สงเคราะห์เชิงสหวิชาชีพ 		<ul style="list-style-type: none"> - การบรรยายพร้อม ยกตัวอย่างประกอบ - วิเคราะห์กรณีศึกษา พร้อม อภิปรายแลกเปลี่ยนความ คิดเห็น <p>รศ.ดร. วิไลภรณ์/ วิทยากร</p>

ครั้งที่/วันที่	เนื้อหาการบรรยาย	วัตถุประสงค์	วิธีการสอน/ผู้สอน
ครั้งที่ 14 14 พ.ย. 67	การบูรณาการความรู้และทักษะการประเมินทางสังคมสงเคราะห์ และการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์เชิงสหวิชาชีพผ่านกรณีศึกษาการคุ้มครองเด็กและการทำงานของศูนย์พึ่งได้ OSCC	- เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการบูรณาการการประเมินและวินิจฉัยทางชีวะจิตสังคมและการปฏิบัติการทางสหวิชาชีพผ่านกรณีการทำงานด้านความรุนแรงของศูนย์พึ่งได้ (OSCC)	- ศึกษาดูงาน รศ.ดร. วิไลภรณ์/ วิทยากร
ครั้งที่ 15 21 พ.ย. 67	<ul style="list-style-type: none"> - การประมวลและประยุกต์ใช้ความรู้ในชั้นเรียนเพื่อประเมินและวินิจฉัยปัญหาทางสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์และระบบสุขภาพ - การนำผลการประเมินสู่การวางแผนเพื่อการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ - สรุปบททวน 	เพื่อให้ให้นักศึกษาทบทวนความเชื่อมโยงของความรู้ทั้งหมดและสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการประเมินและวินิจฉัย และวางแผนให้การช่วยเหลือที่เหมาะสม	<ul style="list-style-type: none"> - แบ่งกลุ่มเพื่อนำเสนอแนวทางการประเมิน และแผนการปฏิบัติงานทางสังคมสงเคราะห์ ฯ - อภิปรายและวิเคราะห์โดยกลุ่มเพื่อนที่กำหนดกับอาจารย์ผู้สอน รศ.ดร. วิไลภรณ์

เอกสารประกอบการสอน

1. Brian J.Taylor and Toni Devine, 1993. Assessment Needs and Planning Care in Social Work. USA; Ashgate Publishing Limited.
2. Charles D.Garvin and Brett A. Seabury, 1984. Interpersonal Practice in Social Work: Process and Procedures. New Jersey. Prentice-Hall, Inc.
3. Charles Zactrow, 1995. The Practice of Social Work. Fifth Edition USA : A Clairemont Book.
4. David S.Derezotes, 2000. Advanced Generalist Social Work Practice. USA: Sage Publications, Inc.
5. David Watson and Janice West, 2006. Social Work Process and Practice: Approaches, Knowledge and Skills. China: Palgrave Macmillan.
6. Karla Krogsrud Miley, Michael O' Melia and Brenda L.DuBois, 1995. Generalist Social Work Practice : An Empowering Approach. USA. Allyn & Bacon.
7. Louise C.Johnson, 1989. Social Work Practice : A Generalist Approach. Third Edition. USA : Allyn and Bacon.
8. Louise C.Johnson, 1995. Social Work Practice : A Generalist Approach. Fifth Edition, USA : Allyn and Bacon.
9. Louise C. Johnson and Stephen J. Yanca, 2007. Social Work Practice : A Generalist Approach. Ninth Edition. USA: Pearson Education, Inc.
10. Malcolm Payne, 1995. Social Work and Community Care. Great Britain : Macmillan Press Ltd.
11. Maria John O'Neil, 1990. The General Method of Social Work Practice. Second Edition. USA: Prentice-Hall Inc.
12. Martin, R. (2010). Social Work Assessment (Transforming Social Work Practice Series) (1st ed.). Learning Matters.
13. Michael Preston-Shoot and Dick Agass, 1990. Making Sense of Social Work. Singapore: The Macmillan Press Ltd.
14. Mo Yee Lee, Siu-man Ng, Pamela Pui Yu Leung and Cecilia Lai Wan Chan, 2009. Integrative Body-Mind-Spirit Social Work: An Empirically Based Approach to Assessment and Treatment. USA: Oxford University Press, Inc.
15. Thomas O,Hare, 2009. Essential Skills of Social Work Practice : Assessment, Intervention, and Evaluation. Canada: Lyceum,Inc.